

**АЛМАНАХ
НОВА
БЪЛГАРСКА
ЛИТЕРАТУРА**

***Хумор и сатира
2018***

БУКВИТЪ

София 2018

Алманах „Нова българска литература“
Хумор и сатира 2018
Copyright © 2018 Фондация „Буквите“
© Издател Фондация „Буквите“
ISSN 2367-9069

Александър Калчев

ДИСИДЕНТ

Лиричният герой Благой
участвал бил в афера тъмна.
Разпитвали го кой е той
по цяла нощ, докато съмне.

Крещяли страшно: – Кой си ти?
Кажи ни, твойта кожа, кой си?
Лале ли си, зюмбюл ли си...
А той отвърщал им: – Благой съм.

Тормозът лют не издържал.
Пречупили душата слаба.
И сринат вътрешно, признал –
Благойко, викала му баба.

Изхвърлен бил като абдал.
Но след като праха изтупал,
гърди изпъчил, че успял
хатъра на властта да счупи.

И ето днес Благой – герой.
Стоик на хората в очите.
Как никой не узна, че той
не бе разбрал... какво го питат.

НЕПОЗНАТ НА ПРАГА

„Срещнаха се и не се познаха“...

Човекът на прага звънеше тревожно.
Почукваше, даже несмело.
Не беше познат. Бе почти невъзможно
да бъде роднина от село.

Така безпощадно звънят куриери
и просяци искат стотинки.
Рекламни търговци със стоки на дребно
разчитат на моите инстинкти.

Или пък скитник звънеше на входа.
За покрив. За хлебец насъщен.
И точно при мен ли намери да дойде –
съседите също са в къщи.

Възможен крадец бе човекът на прага.
Дошъл да обира дома ми.
Събраното с труд беше толкова малко –
не случих в годините мътни.

А може би някой убиец наемен
зловещо на прага ме чака.
Крещи мисълта ми: Защо точно мене?
И тихо зъбите ми тракат.

Звъненето в тиха война се превърна
от двете страни на вратата.
Очаквах го всеки момент да си тръгне,
а той – да натисна бравата.

Звънеше човекът на входа. Звънеше.
Накрая – резето прещраках.
На прага – бях аз. А отсреща стоеше
и премигваше... непознатият.

ЯПОНСКО УВЛЕЧЕНИЕ

Живеем в есемесно време.
Судоку смятам. Пиша хайку.
Усецам: в мен японец дреме,
при българи баща и майка.

Увличам се по икебана
и имам хоби – оригами.
А моя свят – бонзай май стана,
очакващ винаги цунами.

Ще взема кимоно да сложа.
Суши ще ям. Саке ще пия.
Ще купя меч и два-три ножа.
Копринен пояс ще уشيا.

И ще тренирам таекуон-до,
сумо, айкидо и карате.
На чай със гейшите, за мода
ще си говориме приятно.

Ще стъпвам ситно, по японски
и ще се кланям непрестанно.
На темето с опашка конска
и винаги усмихнат странно.

Докато някой ме напсува.
Съвсем по български – цинично.
Тогавя ще го разцелувам
и ще му кажа: – Браво, пич си!!!

Анастасия Шахънова

ЧИСТОТА

Чистачка имаме една –
същинска радиовълна.
По цял ден в магазина се върти
и клюките разнася от зори.

Кой в коя посока тръгнал,
кой от път с кого се върнал...
Знае всичко за дома,
няма скрита новина.

Кой пък работа започва
и защо ли се проточва?!
Знае всичко каква Роска,
тя е наща – Тенеф поща.

Знае даже и това
дето случва се сега,
въпреки че днес я няма,
утре пак на старт застava.

Така раздухва тя мълвата
че от мухата прави слон.
Ах, как знае ѝ устата
като повреден грамофон!

А под щандовете празни
се разхождат буболечки разни.
По прозорците ни жалки –
паяци висят немалки.

Към нас притиква тя боклука,
между саксиите изсъхнали листа.
Ние искаме да бъде чисто, но
тя казва: „Нямам полза от това“.

С метлата се разхожда бавно
да не изпусне нещо важно.
После сяда уж другарски
и го разказва папагалски.

Така сме с чистотата засега,
по-важна е добрата новина.
Да не остане нещо скрито,
а в кьошето може и неумито.

СЪВРЕМЕННА ЖЕНА

Като съвременна жена,
реших и аз диета да направя.
Знам колко важно е това
иначе с какво да се похваля?

График на храната си съставих
не може през всеки час да се яде.
После и гимнастика добавих –
двеста метра да минавам по паве.

За автобуса бягам всеки ден,
фитнесът така ми е безплатен.
Пък ако някой седне вместо мен
с борба „свободен стил“ ще е омлатен.

И така, започвам сутрин от кафето –
но без захар и сметана.
А през почивката в стайчето
ще хапна еклер със боза голяма.

В дванайсет ходя на обяд,
но ще съкратя чорбата.
Ще хапна скромно аз „миш-маш“
и две кюфтета със салата.

Да имам сили да си мъкна
чантите от супера с покупки.
Така кило и две ще смъкна
а талията ще оформя с чупки.

Пред телевизора във хола
когато гледам сериала,
ще чопля ядки с малка „кола“ –
айран ще пия преди да съм заспала.

И пак на сутринта с кафето,
павето, фитнеса до автобуса...
Ще слизам по стъпалата до мазето
а бурканите ще нося без покруса.

По телевизора показаха наскоро
за японския лечебен смях.
Това практикувам го най-много,
премахвал стреса, тъй разбрах.

Ех, другояче чувствам се сега
с диета, фитнес, бодибилдинг.
Няма все Марето да се хвали с това,
че направила избелващ пилинг.

Добре че сетих се навреме
да взема мерки за това,
да казват хората след мене:
„Ето една съвременна жена“.

ПОПА ЗА РЕЗИЛ

Баба Попадия
вдигна гюрултия.
Скара се попа
и със крак затропа.

— Казвай бързо, Попе,
що е туй от тебе?
Де ти е косата,
че пък и брадата?

Попа запелтечи,
думичките спречи:
— Ходих при месаря,
после при бръснаря.

Почнах да говоря,
с него аз не споря.
Но, вместо коса там –
казал съм брадата.

Той малко прехълца
и набързо я окълца.
Попа пак пелтечи:
— Брадата ми се свлечи.

Разбра, че май сгреши
и косата подкъси.
Ей, че проклетия!
Къде ли да се скрия?!

В ТЪРСЕНЕ НА РОДОДЕНДРОНА

По алеите на ботаническата градина се разхождаха три дами, обгърнати от хубостта и фините аромати на цветя и храсти. Едната от тях, запалена фотографка, заснемаше всяко екзотично растение, грабнало вниманието ѝ със своята изящна красота. Край един храст, разцъфтял с едри лилави цветове, тя се спря и направи няколко снимки. Отминаха нататък, но изведнъж нещо ѝ хрумна, погледна към своите, записани в разговор, спътнички и рече:

— В парка трябва да има поне един рододендрон. Искате ли да го намерим?

Речено – сторено. Всички пожелаха да го видят и тръгнаха заедно да го търсят. Тук – рододендрон, там – рододендрон, нямаше го никакъв. Решиха да влязат в кокетната къщичка, намираща се край съседната алея. Може би там щяха да заварят специалист по отглеждане на цветята. В офиса седяха две млади момичета и младеж зад компютъра.

— Прощавайте – рече фотографката. – Къде можем да видим рододендрон?

Момичетата се спогледаха, а младежът много вежливо се усмихна на неканените гостенки и напълно квалифицирано ги упъти:

— Попитайте „зелените“. Те са в сградата малко по-нататък.

Трите дами разбраха, че тези млади хора бяха твърде заети и нямаха време да им обясняват къде се намира някакъв рододендрон, извиниха се за притеснението и също много вежливо си тръгнаха. Алеята ги отведе към оранжерията с кактуси и попитаха човека, отговарящ за опазването им:

— Къде може да видим рододендрони?

— Няма да видите! – категорично рече той. – Преди

имаше, но вече ги няма. Няколко умряха, а два успяха да избягат...

— Как така избягаха! – ококори очи фотографката. – Това все пак са цъфтящи храсти!

— А-а-а! – възкликна човекът. – Ами така кажете! Аз помислих, че за змиите и гущерите ме питате. Закриха ги преди три години. Идете при „зелените“.

Но фотографката упорито не искаше да ходят при „зелените“ и знаеше защо. Реши да пробва в търговския павилион за цветя и мило попита продавачката:

— Прощавайте, имате ли рододендрони?

— Имах – още по-мило се усмихна цветарката. – За съжаление вчера продадох всички рододендрони. Предлагам ви чудесни кротони! Имам и пъстро мушкато.

Фотографката любезно отказа и от кротоните, и от пъстрото мушкато. Беше крайно време мисията „в търсене на рододендрона“ да приключи. Защото вече бяха минали край онези пищно разцъфтели храсти и тя тихомълком ги беше фотографирала. И макар на табелките имената им да бяха изписани като „Азалия“ и „Странджанска зеленика“, тя знаеше, че това си бяха истински представители на древния род на рододендроните, оцелели от епохата на Терциера и стигнали до наши дни с единствената цел да радват човечеството с прекрасните си цветове. А всичко останало, което се случи в тази ботаническа градина, беше едно незабравимо преживяване, предизвикано от шеговитата фотографка и нейните усмихнати спътнички.

ВЪЛКЪТ И ОВЦЕТЕ

Избраха вълка за управител на овчето стадо. И започна сивокожият всяка вечер с най-игривото агънце на разходка в гората да отива. Гледаха овците, клатеха мъдри глави и не проумяваха защо личният им състав намалява. Зайците в гората първи видяха резултата от вълчите разходки, но благоразумно мълчаха. Нали не ставаше въпрос за техните кожи?!

Никой не можеше да каже как ще свърши всичко, ако един разтропан овен не беше повел овчия електорат. И стадото гласува за друго управление! От централното ръководство веднага изпратиха три овластени кучета. Те отърваха от разходка поредното агне, изслушаха биологичните единици, направиха цялостен анализ и остро обвиниха предишното управление за допуснатите грешки. Вълкът беше разкритикуван за прояви на нисък морал, злоупотреба със служебното положение и конфликт на интереси. Раздаде се справедливост! На овците се даде пълна свобода да бляят публично по ливади и площади, но без право да протестират, когато ги доят и стрижат до кожа. Вълкът съответно беше строго наказан и преназначен на друга отговорна длъжност. В гората! Все пак вълкът по бащина линия беше роднина с кучетата.

Така се роди приказката: „И вълкът сит, и агнето цяло“.
Да му мислят зайците в гората.

КОШМАР

Пешо ме видя отдалече и в първия момент подскочи като опарен. После размисли, изчака ме и примирено рече:

— Искам да споделя с тебе нещо важно. От известно време в главата ми стават ужасни работи. Кошмар! Достатъчно е да си помисля за някого и той веднага се появява.

— Сериозно? – усмигнах се аз. – Това даже е хубаво! Придобиваш феноменални способности!

— Не се подигравай, човече! Нездравословна интуиция или някаква друга, още по-актуална болест ме е пипнала. Цял ден не съм на себе си. Само ме изслушай и сам ще се убедиш.

Нямаше как, в интерес на общото дело трябваше да се жертвам.

— Тази сутрин извиках асансьора – снижи глас Пешо и предпазливо се огледа. – Постоях, запалих цигара, изчаках и накрая разбрах, че е повреден. Ща не ща тръгнах по стълбището. Помислих си, че трябва тихомълком да мина край вратата на баба Пена. И тъкмо си хвърлих фаса, насреща ми се появи цяла-целеничка баба Пена барабар с бастуна. Къде беше хукнала толкова рано, така и не разбрах. Уж с очила ходи, но фаса видяла и като ме подхвана! Цял речитатив за хигиената издекламира. Така се въодушеви женището му, че с бастуна започна да дирижира. И все по-близо до мене! Побягнах по стълбището надолу. Кой дявол ме караше да мисля за нея?! И ако това беше единственият признак за злочестата ми болест, сега нямаше да ти се жалвам. Но нещата загрубяха и се превърнаха в доказателствен симптом за моето разклатено здраве... Закъснях за работа. И знаеш ли? Само докато си помисля за шефа и той – насреща ми! Стана истинско недоразумение! Дано сега ми дадат болничен лист...

— А за мене да си мислил? – кротко рекох аз.

— Как да не съм? За тебе от сутринта си мисля. Пари за ремонт на асансьора събираш. Нали? Да, ама не, както казваше оня по телевизията. Нямам пари и скоро няма да имам с тази коварна болест.

И Пешо хукна с нездравословната си интуиция към болницата

РАЗМЯНАТА

Откакто и двете им деца заминаха да учат в столицата, жена му Гергана се промени. Повече седеше пред компютъра, отколкото в кухнята. На всичко отгоре всяка сряда се губеше нанякъде. И когато Тодор я попита къде ходи, тя най-невинно му рече:

— Отивам да се видя с приятелки, както ти вечер се срещаш с приятели.

Нещо го жегна. Или беше научила за неговите забегки с хубавото Ленче, или тя самата правеше същото.

В сряда Гергана пак започна да се приготвя за излизане. Ала този път Тодор беше взел мерки. Той я изпревари! Каза, че ще отскочи до пазара, но отиде в колата, която предвидливо беше оставил зад ъгъла. И я проследи – направо до онова шикозно кафене с градината...

Масите на кафенето бяха разположени върху тераса, опасана от всички страни с гъсти кипариси и различни цъфтящи храсти. Той остави колата нагоре по улицата и се върна обратно. Притаи се в зеленината. Така можеше да наблюдава всичко, дори и най-приглушения край на градината, където беше се усамотила Гергана.

— Хванах я! Тя чака някого! – помисли си той и сърцето му трепна.

След малко един млад мъж се насочи към нея, но оглеждайки се предпазливо, седна на съседната маса и разтвори някакъв вестник. Явно се криеше!

— Охо! – поклати глава Тодор. – Много за умни се мислите. Но хитрата сврака – с двата крака! Ще ви пипна аз!

В този момент наблизиха две приятни дами и той се загледа след русата.

— Е, очи – пълни, ръце – празни! – оправда сам себе си Тодор.

Двете жени се поспряха, казаха си нещо и после тръгнаха към същия край на градината, където беше жена му.

— Тези ще провалят срещата – тихичко промърмори той.

Жените се здрависаха с Гергана и седнаха при нея. Тодор излизаше от кожата си, кипеше, но мълчеше. Видя как онзи, от другата маса, набързо си прибра вестника и тръгна нанякъде. Ставаше интересно...

Сервитьорът донесе кафе. Жените едва изчакаха да се отдалечи и оживено започнаха да си говорят. Да, но какво? Тодор трябваше да разбере! Промъкна се по-наблизо. Вече ги чуваше. В същия момент русата каза:

— Винаги съм харесвала Николай...

Наблизо изтрещя кола.

— Тези уличници си приказват за мъже! – прошепна Тодор.

И в потвърждение чернокосата заяви:

— На мене все повече ми допада Георги...

Някаква муха забръмча около главата на Тодор и той всякак се опитваше да я прогони, когато жена му изпадна в откровение:

— Напоследък си падам по младия Милен... Какво ще кажете да си ги разменим? Аз ви давам моя...

— Така ли? Същият онзи, дето си тръгна преди малко? – изрева Тодор и с един скок се намери пред трите жени. – Ще ви дам аз една размяна, че ще ме помните цял живот...

И в миг онемя. Погледът му беше паднал върху масата. Там, между чашите с кафе, стояха три книги – на Николай Хайтов, Георги Господинов и младия Милен Русков...

ТЪМНО СЕЛО

Пътуваше един човек от град на град, от село на село. Искаше свят да види, хора всякакви да срещне, мъдрост от тях да научи. Много села, градове и държави обходи, всякакви хора срещна...

Един ден пътешественикът замръкна в някакво село. На всякъде улиците и къщите бяха тъмни и само в кръчмата мъждееше светлина. Влезе човекът и се настани на маса, съвсем близо до вратата. Наоколо мъжете говореха високо, спореха захласнато и не му обръщаха внимание. Заслуша се странникът.

— Нищо не става от нашия кмет – рече един мъж. – Още много ще живеем на тъмно. Не го интересува селото и това си е.

— Не само ще живеем на тъмно като къртиците, но и жадни ще ходим – допълни мъж на средна възраст. – Чешмите пресъхнаха. Кметът само себе си и своите хора гледа.

— Всички знаете, че брат му ми е комшия – каза гневно друг човек. – Но не знаете, че посред бял ден яйцата от курника ми окраде.

— Хм! – намеси се още един мъж. – Сякаш не помните какъв беше баща му, на две магарета сламата не можеше да раздели!

— То и синът на кмета не е цвете за мирисане – наежи се още някой. – Една ракия не иска да изпие с мене. Не ми харесвал компанията!

В този момент към него скочи рошав мъжага, изгледа го кръвнишки и изрева:

— Я да мълчиш за кметския син! Той ми е приятел! Първо виж себе си! От кръчмата не излизаш, вечно пиян ходиш и жена ти с друг избяга.

Изведнъж дотича кръчмарят и размаха юмрук срещу рошавия:

— Ти кмета и котилото му ли защитаваш? А клиентите ми обиждаш?! Пари нямаш, все на вересия пиеш. И ти си същият като него...

Наскачаха мъжете в кръчмата, на две се разделиха, всеки срещу всекиго. Вдигна се олелия до небесата и скоро настана истински бой.

Слушаше странникът, гледаше и се чудеше, пък хвърли левче на масата, излезе от кръчмата и закрачи в тъмната нощ, без да знае къде отива. Бързаше човекът и назад не се обръщаше, сякаш бягаше от чумата. Но една мисъл все го застигаше: „Каквото селото, такъв и кметът!“.

БЪЛГАРО-ЦИГАНСКАТА РОМСКО-ИС- ЛАНДСКА ВРЪЗКА

Имало един ром. Преди това бил чист циганин, но после се издигнал до ром. Казвал се Фятли и бил кръстен на дядо си Фетко Кларнетисто, с артистичен псевдоним Феникс Фатало, в когото баба му и до сега е фатално влюбена, освен в дните, когато го млати със собствения му кларинет...

Освен това Фятлито, който бил хубав и висок, строен и жилав, влюбчив и препълнен с емоции като стар цигански романс изпят от Николай Сличенко, взел че се влюбил. Влюбил се в Айшето от Котел. То било любов, то било чудо, по-чудно и от най-чудното чудо, разбира се след чудесата на Христос и седемте ромски чудеса, които все още не са се случили.

Обаче бащата на Айшето бил цар. И не какъв да е цар, ами най-важният от всички царе, когото уважавали не само всички роми, но и голяма част от циганите. Бил царя на джебчиите – а Айшето тяхна принцеса. Сиреч, била най-ловката джебчийка от източната страна на Атлантика и западната на Тихия океан. А Фятлито бил смотаняк и свирел на акордеон. Вярно, свирел като истински циганин, пръстите му се движели по клавишите толкова бързо и ловко, че понякога мелодията направо изпреварвала времето и започвала да звучи няколко минути преди Фятлито да си докосне акордеона. Също като пръстите на Айшето, която прибирала банкнотите от джобовете на пътниците в автобус 280 между Плиска и ЦИНТИ, още преди те да са се качили там, дори преди тя самата да е напуснала родния Котел.

Изобщо били родени един за друг. Той да свири, тя да изкарва прехраната, като във всяко нормално не само ромско семейство.

Обаче баща и рекъл: „Сакън!“. А когато един цар каже: „Сакън!“, значи е: „Сакън!“. Срещали се те тайно по

автобусните линии, той свирел в единия край, тя жънела златна реколта в другия, но баща ѝ имал шпиони, които му изтропали всичко, и той се разлютил люто! Ама люто ви казвам...

И решил да я интернира далеч от родината, далеч от Фятлито и далеч от автобус 280, който се оказал недостатъчно далеч от Котел.

Ето така стават природните бедствия! Защото я командировал за неопределено време в Исландия! Усещате ли вече накъде отива работата?

Ето на къде:

Пристигнала Айше в Исландия с чартър нает от баща ѝ. Красива била гледката, гейзери, вулкани, ледници и ниски температури, които трябвало да охладят Айшето от Котел и тя да забрави Фятлито.

Обаче за циганската любов, която е многократно погореща от ромската, Исландия просто е слаба ракия! Само три дни след като Айшето стъпила на студената исландска земя, гейзерите започнали да повишават температурата си, а след два месеца време станали толкова горещи, че някои отделно взети исландци започнали да си варят яйцата в тях. Това се разчуло по целия свят, и стигнало до ушите на Фятлито, който в момента свирел по сватби и погребения, като често плачел весело на сватбите и се усмихвал тъжно на погребенията.

— Не може – рекъл си той, – да стане такова температурно чудо в Исландия и Айшето от Котел да не е замесена! Ша зема да са метна там и ако Айшето намеря, добре. Ако не я намеря, жална им майка на яйцата. Ще ги сваря в нейна чест!

Качил се на шарената си каручка с един кон, прецепил през Европейския съюз като стой та гледай, свирел по площадите на акордеона, абдалите му давали евро като за сватба и погребение едновременно, стигнал до океана, продал кончето и каручката на един немски колбасар, качил се на една туристическа китобойка и от песен на песен – те ти я Исландията...

През това време Айшето от Котел също не стояла без работа. Пътувала по исландската автобусна 280, трупала пари и дребни бижута, и като натрупала колкото трябва, си купила вулкан, щото то в Исландия можеш да си купиш или вулкан, или гейзер, или ледник. После минала по целия път от пристанището, в което пристигали корабите – до вулкана си, и на всеки петдесет километра казвала на следващия исландец:

— Тук ша мине един много, ама много убав циганин. Ша та пита: Де я Фятлайовата Айше от Котел? А ти ша му посочиш към моя вулкан и ша му кажеш: Ей я Фятлайовата Айше от Котел! – и оставяла по една пара.

Така и станало! Слезнал Фятли от китобойката и закрачил между ледници, гейзери и вулкани, и колчем срещне на всеки петдесет километра по някой исландец, го питал:

— Де я Фятлайовата Айше от Котел?

А исландецът, понеже си е исландец и една проста приказка не може да запомни така, както му я е казал наш, български ром, вместо да отговори ясно, силно и високо: „Ей я Фятлайовата Айше от Котел“, смотолявал: „Ейя-фятлайокутл“! След петдесет километра пак: „Ейяфятлайокутл“!, след петдесет километра пак... и така си останало името на вулкана Ейяфятлайокутл!

После се намерили Айшето и Фятли. И като почнали една любов, като заклатили целата Исландия из основи, та чак вулканът на Айшето не удържал, че като започнал един огън, ама отпърво започнал с пушек. Пушек да ти види окото! Опушил целата Европа и отгоре. Та объркал движението по кръстовищата на Англия дето и без пушек си карат винаги наопаки, и даже самолетите спрели да летят от София до Горна Оряховица.

Следващия път ще ви обясня каква е българо-циганската връзка в исландско-ромското име на най-високият връх в Исландия – Кванадалсхнюкюр, който се намира на ледника Ватнайокул.

ЕЛАТЕ УТРЕ!

Животът безспорно е много интересно нещо. Бих го определил като най-интересното, което може да се случи на човек. И най-интересното е, че докато е жив, на всеки може да му се случат разни неща, които в определен смисъл, са по-интересни дори от самия живот, и обратно. Тук навлизаме в пълно противоречие със самите себе си, с хармонията и съвместимостта между нас и това, което ни се случва. Сиреч, създаваме парадокс, а нима има нещо по-въълнуващо от пълното и хармонично разминаване между нас и самите себе си? Аз, разбира се, съм изключение, апропо – всички останали – също. Защото няма човек, който да не е сигурен, че парадокс винаги са другите, защото той си е нормален, може би единственият такъв! Ние винаги сме извън парадоксите.

Оня ден се наредих на опашката за пенсията си в пощенския клон. Февруари, студено, духа вятър, мамка им империалистическа, правят си с нас каквото искат! Охраната на пощенския клон, пенсионер поне с десет години аванс пред мен, пуска вътре, на завет, само по един. Останалите – пред вратата. А бръсне един северен вятър, просто виждам бронхопневмонията как пърха около чакащото немощно пенсионерско братство, и си избира с колко и с кого да го намали. Повече жени, по-малко мъже, ако можем да употребим гордото определение „мъже“ за двамата с привидно мъжко плешиво оперение, включително аз. Жените естествено кудкудякат. Мъжете – мълчим. И за разлика от жените – мислим. Студ, вятър, пенсионери и пенсионерки тревожно играят на криеница с бронхопневмонията, а ние мислим ли мислим...

Вярно си е, че „Човек – това звучи гордо!“. За пенсионер не съм сигурен. Пенсионерът е човек излишен, баласт, букаи на краката на прогреса така да се каже, защото полза от пенсионера никаква, загуба велика. Пен-

сионерът, ако преди това е бил жена – говори непрекъснато, ако е бил мъж – мисли, а ако е бил големец – псува наред и надълбоко!

Забелязвате ли, че човек започва да звучи гордо едва тогава, когато е на дъното? Лично аз намирам логика в това. Може би, защото съм пенсионер, заобиколен от пенсионери на опашка за пенсии пред кварталната поща в мразовит февруарски преди обед. И човеци, които звучат гордо, около мен, с извинение, няма. Поради което съм едва ли не длъжен да отдам полагащото се на Алексей Максимович Пешков (1868–1936), иженарицаем Максим Горки, т.н. „Баща на социалистическия реализъм“, каквото и да значи тази хамунда. Хамунда е на иврит, и означава глупост, безсмислица. Обаче не се заблуждавайте, че зная иврит. Дори не съм евреин. Пенсионер съм с извинение. И иврит не ми се полага. Нямам ценз. Попитали радио Ереван каква е разликата между реализъм и социалистически реализъм. „Ами като между стол и електрически стол“ – отговорило радиото. Вицът е стар, но и аз не съм млад.

Правя крачка напред и се приближавам на разстояние двама пенсионери от вратата. Добре поне, че не вали. Пенсионерът е длъжен да мисли позитивно. Защото, може и да не знаете, но негативното мислене неминуемо води до бронхопневмония и то точно през февруари. А пенсионер хване ли бронхопневмония през февруари, до края на март гушва босилека, ритва камбаната, и създава едноседмични неудобства на наследниците си, пресилено казано. Наследници са тези, които наследяват нещо. Парички, имотец, акцияки... Моите ще наследят остатъците от две книги и една стихосбирка, натрупани над гардероба, понеже никой не ги купува. Третата книга и втората стихосбирка няма да я наследят, защото няма какво да ги издам. То и да ги издам – все тая. Само ще се увеличат непродадените книги над гардероба, който като нищо ще се счупи. А е хубав гардероб, четирикрилен с надстройка, подарък ни е от тъщата за сватбата от преди повече от четиресет години, но като нищо може да из-

кара още толкова...защо да го товаря с никому ненужни неща?

Правя цели две крачки напред! Охраняващият пенсионер се смили над нещастните си себеподобни и пусна на топло цели двама от опашката. Боже, колко съм близо! И не ми е чак толкова студено, защото съм забелязал, че когато човек мисли, ако не се стопля, то поне за малко забравя, че му е студено. А на моята възраст забравянето е втора природа. Забравям, че съм пенсионер, забравям, че съм стар, забравям, че ставите ме въртят както родопчанин върти агне за чеверме, само дете не съм родопчанин, а агнето, забравям пренебрежението с което ме отминават по-младите ми колеги, забравям всички риби, които не успях да уловя, жени, които не успях да любя, пари, които не съумях да спечеля...

В този момент вратата на пощата се отвори. Излезе охраната.

— Парите свършиха! – обяви едва ли не радостно той. – Елате утре. Но по-раничко...

СОФИЯ, ЛЯТО, АВГУСТ

София, лято, август.

Любимо място, любим сезон, любим месец. Две трети от автомобилите на София са извън София. Една четвърт от така наречените софиянци са по Черно, Бяло, Зелено, Синьо, Червено и всички останали шарени морета. Две четвърти от тях са по родните си места – в Горно, Долно и Средно Нанадолнище, Чирпан, Сарамбей и Лясковец, Дебелец, Хърбавец, Чукурци и Чупутци също. Останалата една четвърт сме тук, в София, през лятото, през август.

София, лято, август...

Денят започва рано и свършва късно. И е пълен с какво ли не. Ето, аз например ставам, пия си лекарствата, паля си колата, удобно паркирана пред панелката в Дървеница, и след десетина минути съм в офиса си до зала Универсиада. По пътя ме застигат само десетина, при това доста вяли псувни от колегите шофьори. През пролетта и есента по същия маршрут псувните са между двадесет и четири и тридесет и осем, а през зимата достигат до петдесет и една, и при това са псувни със заряд и съдържание, които спокойно биха могли да движат автомобила ти без друго гориво, и само този почти незначителен факт вече повдига августовското настроение. Апропо, отдавна съм се замислил върху възможността да се извлича чистата енергия от псувните на софийските водачи на мепесета и включването ѝ в националната енергийна мрежа... Водачите пушачи ще могат да си палят цигарите директно от погледите на колегите си, а домакините от прилежащите панелни и непанелни блокове ще могат набързо да изпържат по три-четири филийки за закуска на домочадието без да включват котлончето в контакта. Боже, та АЕЦ Белене става направо безсмислена... като мен, и това, което пиша в момента.

Обаче засега тази енергия си потъва в небитието, а битието започва със слънце и пълзяща неочакваност.

Месецът август е цар на неочакваностите. Например, сутринта, около осем, може да е облачно, да духа слаб до умерен вятър, дори на отделни места леко да преваля слаб дъжд. Обаче от девет до единадесет като нищо вятърът може да спре, облаците да се разкарат към други отделни места, и над София да настане пек. Който от единадесет до три да се превърне в огнен ад, пот и стоеене на сянка. През това време всички уважаващи себе си софийски водачи на мепесета изпиват по една, а побезразсъдните и по две ледени бири някъде там, където ги е заварила жегата. Обаче, около три от към Витоша се появяват някакви си облачета, които после порастват до облаци, става тъмно като в мечи...да го наречем – търбух, засвятква, загърмява, задухва, и вземе, че се излее някой порой като днешния. Ама порой ви казвам, вярвайте ми! Който постепенно намалява, до почти фактическо спиране. Това, казвам ви го от опит, е времето да си тръгнете към къщи. Аз поне винаги го правя.

Хубавото на дъжда е, че ви е охладил колата. Ако сте през август в София, означава като правило, че колата ви няма климатик. Колите с климатици са, както вече обяснихме, по разни други места. Лошото обаче на дъжда е, че винаги пълни подлеза под Цариградско шосе при Външно министерство поне с метър дъждовна вода. А освен, че е без климатик, колата ви не е и амфибия. Делкото ви се мокри, бобината изгаря, колата гасне безвъзвратно на най-неподходящото място, преживявали сте това няколко пъти през други години в други августи, затова избирате маршрут, далеч от въпросния подлез. Тръгвате към румънското посолство, дъждът, който уж почти беше спрял изведнъж си връща самочувствието и съответно интензивността, трамваят пречи на колите, колите пречат на трамвая, пъплиш едва-едва, енергията от псувните около теб и втрее в теб се съгъстява до нивото на кълбовидна мълния, задминават те от ляво, от дясно, отгоре и отдолу и по диагоналите също, откриваш, че всичката останала една трета от колите на София са се струпали

да минат непременно точно по твоя маршрут...С цел да избегна силно нецензурни изрази и безкрайно точно адресирани сексуални намерения между абсолютно непознати граждани и гражданки, ще изпусна следващия един час, за който ти стигаш до родната панелка, а и дъждът е спрял, а и слънцето отново се е показало.

А пред нея, родната панелка – свободни места за паркиране, кеф ти на сянка, кеф ти на шарена сянка, кеф ти на слънце, кеф ти пред съседния блок. Последното само защото знаеш, че боклуците там много го мразят.

След което вече нищо не ти пречи да фанеш жената, да я заведеш до близката квартална кръчма, и както пее Ивана – да пиете с нея по две бири, с жената, не с Ивана, после да отидеш до супера, да купиш чушки за печене, бучка сирене и шест яйца, после да забъркате един миш-маш, защото какво е месец август без миш-маш и какво е миш-машът без месец август?

И след като изгледаш полагащите ти се по право като данъкоплатец два или три турски сериала, след като установиш, че за да гледаш някакъв си мач от някаква си лига трябва да си абонат на някоя определена, но не точно твоята кабеларка, вземеш, че най-после се изнервиш, обуваш си гащите, отиваш до близкото магазинче, купуваш си шест бири в бутилки, връщаш се все още нервен, изпиваш ги една по една, успокояваш се полека – лека, сядаш на компютъра, пишеш този текст, пращаш го в собствения си блог, и успокоен и доволен си лягаш да спиш.

Защото още един августовски ден е минал. Но утре ни чака следващият. Което ни успокоява окончателно, и ние заспиваме...

София, лято, август.

У КРАЧМЕТО...

Шопско. Крачмето. Зима. Търкалото на кюмбето зачервено на шест и отгоре. Полутъмно или полусветло – по избор. Сите шопе унутре. Оти дома е Пена. Сите мислат за Пена и сакат да са при нея. Най-сака Нане, оти ѝ е венчило. Сите други сакат повече от Нане, оти не са. Срещу Нане е седнал Вуте и го гледа изтънко като китаец и японец като три у едно.

— Нане, да те питам, ти като си се въргалиял у трето отделение две годин, що ще речеш за големио таков спор? – подхваща издалеко Вуте.

— Каков таков голем спор? – чуди се Нане.

— Ами най-големио таков спор – не се предава отведнъжка Вуте.

— Да не е нещо за Пена? – пита Нане и вади чекийчето от джоба си – Сакам да речем, че най-големио таков спор Пена си го е намерила и секаков по-голем от него таков спор, че го колам с те това чекийчѐ!

Гюро, Мето, Кирѐ, Здравчѐ и останалите шопи ужим одобрително клатят капи, но некак си не гледат към Нане, а ги клатят по принцип. Не че чекийчето на Нане ги плаши, но шопето е народ мъдър, и знае, че мир има само тогай, кога сите са на едно мнение по отношение на Пена. В този дълбокомудрен смисъл, Кире казва:

— Аз пък поръчвам на тиа у кръчмето по едно за те това: Нека Пена винаги да си намира най-големио таков от нашио спор! – и понеже Нане заплашително се надига с по-мътняващ поглед, бързо допълва – Имаме предвид Нане!

Тук бързо се намесва Вуте, оти работата отива на чужда кръв.

— Начи големиот спор не е за таков, а е за член.

— Малей, съга заклах некой таков! – измучава Нане, и рипва като Яне пред майка си. – Вуте, да знайш, и тебе убивам, но Пена на друг по-таков от мен член не давам!

Настъпва пълно мълчание. „Той не бил давал – мисли си Здравчѐ, – ама Пена като дава?“... „Той Пена на нас не дава, ама половината от сополанковците и двама от моите у Шопско са му одрали кожата“ – мисли си Гюро глобално и в частност за жена си. „Море много се пали за нищо Нане“ – мисли си Вуте, и като най-умен от сички, фаща положението у ръце.

— Нане, чекай бе човек, на теб саде една член ти е у главата, чувай съга за какво иде проблемот, оти после ти че ни го решаваш. Не ти говорим за онзи член, дека е у гащите ти. Ако изобщо некой има там... добре де, прибири чекий-чето, има, щом Пена те е зела, ама още се чудим защо. Големият член, Нане, не е у гащите ни, а у граматиката!

— Дека? – скачат сите щопи у крачмето. – Ние наши-от член у никва граматика не сме оставяле! У Пена може, у граматика не!

— Шопе – провиква се драматично Пандо, – некой ни отне най-скъпото – големио член! Що е, бракя, шоп без голем член?

— Мертво ест – обажда се поп Вангеларий и прекръства първо себе си, а после сите останали шопи и Вуте отделно.

Положението за пореден път отива извън контрол. В такива случаи Вуте е незаменим. Махва с ръка към Ставрѐ – кръчмарот, и казва ясно, силно, и не много високо, но всички да го чуят:

— На всички по една от мен, на менека две, и молим тишина.

Става тихо като у шопска гл̀ва. Неква муха лайнарка, доживела от есента, прожужава край Ставрѐ, но он и ухава и она рухва като Берлинската стена у илядо деветстотин осемдесет и девета. Ванчѐ се опитва да се почеше точно там, дето го сърби, но се чува пукот от спукани гниди като от филм на Арнолд Шварценегарот, и той бързо и смутено си оттегля ръката. Ванчѐ е пацифист, обича мира, поради което търпи и въшките, които не обича, въпреки че много го сърби. Сложен народ са шопите, но нам не е

дадено да ги разбèрем, нам е предвидено да ги изслушаме. В случая – да изслушаме Вуте.

— Сакам сите да цврџнете по малко от нашата шопландска гроздова, и да потънете у проблемот. А проблемот е наистина у граматиката. Начи граматиката не е жèна, както тук некои си мислат, че мислат, она е наука. У таа наука се учи как да напише един шоп нешто така, че сите останали шопе да го разбèрат, обаче само ако преди това са учили таа наука, граматиката, нихната мама.

— Вуте – обади се Кирè, – мое ли да ти теглим една, оти ги редиш шашаво като камунис – мани граматиката, кажи за члено!

— Кирè – внимателно започна Вуте – граматиката и членот върват общо. Сиреч, членот е унутре у граматиката, ама граматиката без членот също нищо не чине...

— Това последното го разбрах – обади се Ставрè – то коя ли може без членот, та граматиката да може. Обаче засега се не договеждаме – каков е проблемот? Граматика имаме, член имаме, Шопско имаме, ракийка имаме, крачмè имаме, проблем имаме, обясни ни какво немаме, та Кире да почне да се кòси.

— Слушайте, шопи, братя мои, за какво става дума. Граматиката, както вече казàаме не е жèна, а наука. Она се състои от две части. Морфология и синтаксис, нихната. Морфологията е наука за речта. Тоест как да говорим. Синтаксисът е наука за писмеността. Тоест, как да пишем. Още по-тоест, как да предадем на речта си приемлив за сите шопе, даже и за Пандо, писмен вид. Защото, и я се изненадàх, но се оказа, че между науката да говориш и науката да пишеш, има разлика. Понекогаш моеш да говориш те така, обаче се пише те онака...

— Вуте – обади се Вьсо, – ти да не си обьрнàл табелата? Кви са тия простотиини? И се придържай по-близо до членот и неговата граматика! Съга цело Шопско от едина член зависи!

— И от едната граматика – обади се не много уверено Пандо и тутакси се направи, че не го е казал той, защото наистина не беше уверен, че го е казал той.

— Ако сите шопе мълчеее, а аз го знаях тва за кво точно ви говорим, Нане, вервай ми, след не повече от три дни и доста ракийка, всички ние щехме да сме наясно и со морфологията, и со синтаксисо, и со целата граматика, и со самио голем член – рече фатално Вуте.

После извади една пацавурка от джобето, подигна малце капата, забърса си големото чело, пак нахлупи капата и го продалжи спорот:

— Чуйте ме братя шопи – изрича Вуте драматично и сите се умълчават. – У целата измислена от некого си дръжавица се измисли проблем.

— Каков проблем – пита некој у тъмното.

— Проблемот е или те-таков, или те-тоничък, зависи откъде го гледаш – отговаря Вуте. – Най-зависи от това каков член употребяваш. Пълниот, или празниот!

У крџчмето настава пълна тишина. Чува се само остатъчното брџмчене от умрјалата преди пет минути от дџха на Ставрѐ есенна муха лайнарка. Чува се също така, как разни мисли пукат статично една срещу друга у главата на Кирѐ, обаче от към главата на Нане не се чува нищо. Оти Нане знае.

— Да ти ѐбем и проблемот – казва Нане, – да ги ѐбем и тиа, които ни го фургат у крачмето, Вуте, да не си ти? Бе кой у Шопско знае що е то празен член? Че то, ако у Шопско имаше поне един празен член, Пена немаше да ни погледне, бре хапсали такива че и отгоре. Вуте, мое да ти кажем, не знам каков е този проблем со пълниот член и каде го има, но тук, у Шопско, таков проблем нема!

— Ми то – казва Вуте загледан много изтънко някъде много в страни от Нане, – ще рече, че Пена пџк нема абсилјотно никаков проблем со таков проблем...

ДИНОЗАВЪРЪТ

Живея си –
като чудовище от мезозоя –
някак си извън времето,
някак си извън строя,
някак си извън кипящия живот,
но ми е гот!
Глух съм за оди и опуси
на питекантропуси,
не обичам кръв,
не изгарям от страст,
не искам да съм пръв,
не разбирам от власт
и въпреки, че зная –
идва ледников период
и аз тотално ще изчезна,
все ми е тая
от ледниковата бездна!
Просто ми е гот –
че съм огромен,
че съм безличен,
че съм бездомен
и умствено – микроскопичен,
че съм противен,
че съм презиран,
че съм пасивен
и неорганизиран,
че съм обречен
до ледниковия период,
а питекантропусът е вечен –
на мен си ми е гот!

ОТДАВНА

/ Птеродактилско шоу /

Това се случило
преди хиляда века....
Един птеродактил,
понеже грачел в ямб, хорей
и във дактил,
решил,
че се е извисил
не само
над всичките останали птеродактили
/които най-естествено
са си били
дебили/,
но и дори,
простете,
над Човека.
И почнал всяка вечер да се гаври
със тях –
пред тях
и разни други динозаври.
А пък Разумният Човек,
понеже бил по-мъничък,
по-мек
и по природа – някак демократ,
и считал всяка жива гад
за брат,
и вярвал във всеобщия прогрес –
не само, че му разрешил,
дори се свил
в галерията най-отзад
и тъжно ръкопляскал
на него
и на птеродактилското му его...
Та до днес.

МÒРЕ, ЧЕ Е ТЕСЕН...

/шопски рап/

Мòре, че е тесен свето за ума ми.
Мòре, че съм бесен, кога съм дома ми.
Иде ми да скочим де е най-високо,
към мен да насочи секи свойто òко.

Ама мислим, дека щом ме секи вижда,
че ме запсувйса и че ми завижда.
И затуй си траем дòле, де е тесно,
àко да си знаем колко ми е лесно.

Само се окàтим некой от тълпата
да не фане много да вири главата,
и да се напиня, че е по от мене,
òдма го накусвам у кал до колене.
Щото най е важно никой да не шавне.
Сите да сме дòле, ама да сме равне!

ПУШКА ЗА ПЕПЕРУДИ

Димо Горския се отпусна под сянката крушата дивачка и свали пушката.

— Сядай! – изръмжа той на Иван Кукарача, който стърчеше като арестуван няколко крачки пред него. – Ловуваш? А ловът е забранен!... Нещо да кажеш? – и цвъкна през редките си зъби.

— Не! Аз-з само така... Разбираш ли? – смънка Кукарача и наведе гузно глава.

— Как така?... Да не искаш да кажеш, че трепеш пеперуди с тая двуцевка?

Кукарача подритна с върха на гумените си галоши пушката, която мирно лежеше на земята.и загриза невинно стръкче трева.

— Кажи, бе, човече?... Не бръсти тревата, а отговаряй!

— Нали казах.

— Лъжеш!

— Кълна се у тъщата и жената!

— Кълнеш се, не кълнеш се – глоба!

— На какво основание? – подскочи като ритнат от кон нарушителят. – Е, виждаш, нищо не съм утрепал!...

— Гръмна ли? Гръмна! Чух ли те? Чух те!.. Да кажеш нещичко?...

— Гръмнах! Истина е! Но човек може и у въздуха.... За кеф!

— За тоя дето клати прането ли? – смигна хитро Горския.

— По вътрешни причини, така да се каже!

— Разправяй ги на баба ми!... Убил си забранено!

— Не-е е е! – ревна Кукарача и скочи през глава да бяга към храстите.

— Стой!...Глупак! – злобно кресна след него Горския. – А пушката – документ?

Димо се пресегна. Взе пушката и стреля във въздуха. От храстите прежълтял излезе Иван Кукарача.

— По жив човек стреляш?... Стреляш, а? За нищо човек убиваш, а? Законът такъв бил, а?

— Не се репчи, де! Знаеш, че този път има факти!

— Вятър работа!

— Лично те видях, с очите! Чух те с ушите си!

— Не може ли – омекна Кукарача – нещо по така?

— Свърши!

И се вгледа в лицето на Димо. То не показваше мекушавост, нито пазарлъци.

— Дай едно цигара!

— В гората не се пуши!

— Табела не си сложил, значи може!

Запалиха по един сертак и се замълчаха.

— Димо, ти гледа ли филма „Ни чул, ни видял“?

— Кино не изпускам! Абонирам съм... И ако ти кажа, че съм го видял, какво?...

— Голям факир беше ловджията, а?...

— Нали имаше пушка с крива цев!... Като твоята – браконьерска!

— Стреляше от закрыта позиция по зайците!... Тъй съм се смял, че ми се разчекна устата!

— Сега май не ти е до смях!... Говорим за твоето незаконно ловуване. Какво ме будалкаш с филми... Няма ли да ме попиташ за артистката с бялата блузка, а?

— Точно за това, де! Хората от това правят кино, а ти?...

— Киното е друга нещo! Не ги бъркай! – Иван се направи, че не е чул.

Пусна едно колелце дим и го надяна на цигарата си.

— Димо, ти знаеш ли, сега се сетих, кога идваха от софийската опера артисти. Ти тогава намаза, а?

— Каква я килиферчиш, Кукарач?

— Не даваш човек да навлезе в спомените си!

— Много го удари на спомени!

— И аз се чудя от где се пръкнаха!

— И какво си спомняш, ако не е тайна?

— Ами, че тогава ти намаза две целувки от оная едрогърдестата, дето пееше: „Цигаро тук!“, „Цигаро там!“...

— Фигаро, бе! – погали мустачките си Горския. – Името не е важно! ... Според мен, ти беше първият човек от селото, целунал артистка...

— Вярно е! – обърна се по корем Горския. – Май тъй излиза! Седим ние с Табака на първия ред в салона. До него Табачката, а нататък табачетата – цялата пейка... Свърши оперната ария и салонът гръмна. Певицата се поклони, май чехкиня беше, и махна с ръка. И тогава Керка на Страшимир ми вика: „Дай, бат Димо, този букет на артистката! Не отива на жена да го връчва!“ Гледам към Табака, мълчи и се гуши. Станах и на сцената подавам цветята, тя ми вика като благодаря и после като ме награби и бум ме млясна по устата... А долу народа гърми, вика, ръкопляска – ще се скъса. Най-много младите килешчета се дерат– „Бис-сс, бис-с-с!“ И тя пак по устата – една страшно силна целувка... Повдигна ме от земята. Слязох долу пиан!

— Така беше!...Обра им точките за цяла петилетка! А бе направо ги разби!.. Само каква жена, а?... Богиня!

— Екстра качество!... Роклята ѝ до петите. Косата ѝ златна, а ръцете ѝ бели, бели... Да речеш да облекат нашите женуря такова нещо, кокошките в курника ще спрат яйценосенето!... Значи да ти кажа, като я гледах така опреде, идеше ми и на мен да запея!...

— Красивите ги правят певици, Кукарач! Ако сложат на сцената плашило, че то народът тозчас ще изфиряса?

— Да те подвига от стола, а!

— Изкуство, братче!

— Димо, ти после вижда ли я?

— Как да я видя, нали си отдиха още същата вечер!

— Така знак да ти даде, друго?...

— Защо и по каква причина?

— А целувката?

— Ами, то Кукарач, това ѝ влиза в работата!...

— Не знаех! – гуши рамене Иван.

... Димо Горския се отпусна назад и мечтателно полегна в дъхавата трева с вперен поглед в малките бели облачета дето плуваха безгрижно в синия океан.

Кукарача намигна без посоки. Стана бавно и заднишката се изниза към притихналата гора.

Слънцето – бакърено – увисна усмихнато като обица на ниските клони на полусухия бряст.

Борис Борисов

ИЗКУСТВО

Дивакът гледаше премерзнал
с опитомени от възторг очи –
хареса огъня и дръзна
да го увековечи.

Той стъпка вдъхновено пламъка,
със груби пръсти черен въглен взе
и нарисува огън върху камъка...

И тръгна пак с изстинали нозе.

ПОЛИТИЧЕСКИ ЕПИГРАМИ

БЕЗ ПРОМЯНА

Какво като сме в Европа –
ние пак сме си ние:
Бунак лозето копа,
юнак виното пие.

ПРОГНОЗА ЗА КОАЛИЦИЯТА

Ще изкара
мандата си
като прекара
електората си.

ДЕРТ

Коси се политик,
че ще му се закуп –
тъй както е двулик,
така да е двудуп.

МИНИСТЕРСКО САМОЧУВСТВИЕ

Точката се надула –
станала нула.

МИШКАТА И ЦЕНАТА НА СИРЕНЕТО

Такава ѝ е съдбата –
все в капан да се хваща:
не ѝ харесва цената,
но я заплаща.

МЯРКА

Давала и ще дава Европата,
колкото да не вдигнем сопата.

2 В 1 НЕВЕРОЯТНО ДОБРА КОМБИНАЦИЯ

Изпитана вече в България:
в плиткия джоб на народа –
дългата ръка на пазара
и късите пипала на октопода.

ПРЕД ИЗБОР

Управниците ни са гола вода,
затова се пита нацията:
Кого да включи във водопровода,
кого да пусне в канализацията?